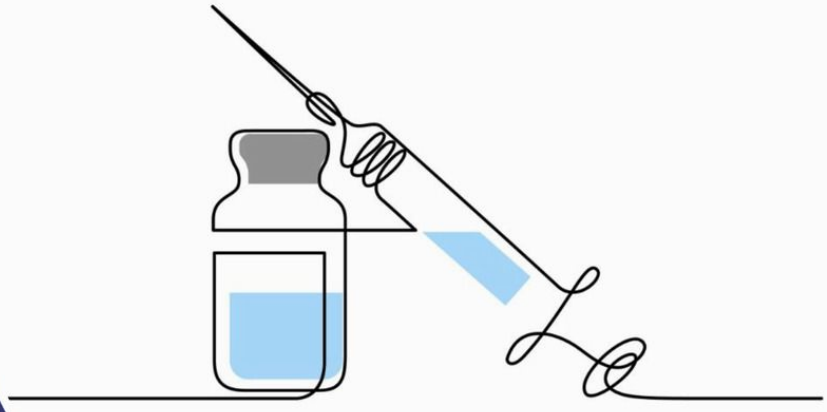
معاونت بهداشت
مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر
مرکز روابط عمومی و اطلاع رسانی وزارت
بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

حقیقت؛ سلامت

۲۱ پاسخ کوتاه به سوالات شایع مردم درباره واکسیناسیون رایج در کشور

۱

بعد از دوران اپیدمی کووید ۱۹، برخی علائم خستگی، قلبی عروقی و اختلال سلامت روان شایع شده است. آیا بخاطر تزریق واکسن بوده است؟

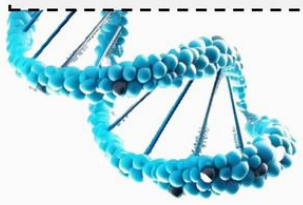
پاسخ: خیر، اکثر علائمی که بعد از اتمام پاندمی (جهان‌گیری) کووید ۱۹ گزارش می‌شود مربوط به عوارض طول کشیده ابتلا به کرونا است که تا سال‌ها در افراد گزارش می‌شود هر چند این علائم می‌توانند به‌طور معمول ناشی از بیماری‌هایی باشند که از قبل از پاندمی کووید ۱۹ هم وجود داشته‌اند.

۲

آیا تزریق واکسن‌های جاری کودکان باعث ایجاد تغییرات ژنتیکی می‌شود؟

پاسخ: خیر، شواهد حاصل از بررسی‌های علمی و متعدد در جمعیت‌های مختلف نشان می‌دهد، هیچ ارتباط معنی‌داری بین تزریق واکسن و تغییرات ژنتیکی وجود ندارد.

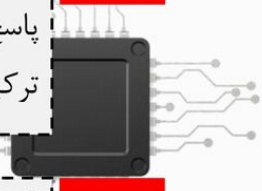

۳ چرا علیرغم نادر بودن ابتلا به بیماری‌های واگیر، باز هم باید واکسن‌های جاری کودکان را انجام داد؟

پاسخ: کودکان جزو جمعیت‌های حساس جامعه هستند که در صورت ابتلا به بیماری‌های واگیر سلامتشان به‌طور جدی به خطر می‌افتد. پس با واکسیناسیون ایمنی بدن آن‌ها تقویت می‌شود. باید توجه داشت که علت نادر شدن بیماری، انجام واکسیناسیون وسیع در جامعه است ولی بیماری ریشه‌کن نشده و چنانچه واکسیناسیون انجام نشود بیماری‌های مورد نظر مجددا شیوع پیدا می‌کنند. برخی از بیماری‌ها علیرغم ناچیز بودن آمار ابتلا به داخل، در کشورهای همسایه شیوع گسترده‌ای دارد. پس نیاز به بالا نگه داشتن پوشش واکسیناسیون است.

۴ آیا واکسن‌ها حاوی تراشه‌های ردیابی افراد هستند؟

پاسخ: این یک شایعه کاملاً بی‌اساس است. هیچ واکسنی در جهان حاوی تراشه یا فناوری ردیابی نیست. ترکیبات واکسن‌ها به‌طور شفاف توسط سازمان‌های بهداشتی منتشر می‌شود.

۵ آیا سبک زندگی و تغذیه سالم می‌تواند جایگزین امر واکسیناسیون شود؟

پاسخ: هرچند سبک زندگی و تغذیه سالم می‌تواند به‌طور کلی منجر به افزایش ایمنی بدن افراد شود اما مکانیسم اثر واکسن و اثربخشی آن مستقل از تغذیه سالم است و به‌صورت اختصاصی سبب مصون شدن فرد از آن بیماری خاص می‌شود. پس ضمن تاکید بر سبک زندگی و تغذیه سالم برای افزایش ایمنی عمومی بدن در برابر بیماری‌ها، باید توجه داشت که این مساله جایگزین واکسیناسیون نمی‌شود.

۶ آیا واکسن‌ها باعث ناباروری می‌شوند؟

پاسخ: هیچ مدرک علمی این ادعا را تأیید نمی‌کند. مطالعات نشان داده‌اند که واکسن‌ها تأثیری بر باروری مردان یا زنان ندارند.

۷ آیا مواد موجود در واکسن‌ها برای سلامتی خطرناک هستند؟

پاسخ: مواد موجود در واکسن‌ها با نظارت دقیق و طی مطالعات گسترده بالینی بررسی می‌شوند و بعد از طی ارزیابی‌های دقیق علمی، مورد استفاده قرار می‌گیرند. در نتیجه مواد موجود در واکسن‌ها به مقدار استاندارد وجود دارد و خطری برای سلامتی ندارد.

۸ آیا واکسن زدن هیچ عارضه‌ای ندارد؟

پاسخ: واکسن‌ها یک فراورده دارویی هستند و برای تحریک سیستم ایمنی علیه یک بیماری خاص استفاده می‌شوند. بدیهی است که تحریک سیستم ایمنی سبب واکنش‌های شایع مانند تب، درد و یا قرمزی محل تزریق می‌شود. این‌ها عوارض خودبه‌خود بهبودیابنده هستند که عموما طی ۲ روز اول بروز کرده و رفع می‌شوند. در موارد بسیار نادر ممکن است به دلیل خصوصیات فردی گیرنده واکسن عوارض جدی‌تر رخ دهد که نیازمند مراجعه به پزشک می‌شود.

۹ چرا با وجود عوارض نادر واکسن‌ها، باز هم باید واکسن را دریافت کنیم؟

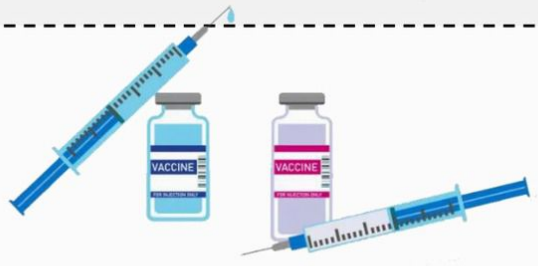
پاسخ: تزریق واکسن‌ها خطر بروز، مرگ و بدحالی ناشی از ابتلا به بیماری‌های مشخص را به‌طور معنی‌داری کاهش می‌دهد. به دلیل فواید بی‌شمار واکسن‌ها در مقابل رنج بیماری و مرگ‌ومیر ناشی از ابتلا به بیماری، نمی توان واکسیناسیون را کنار گذاشت.

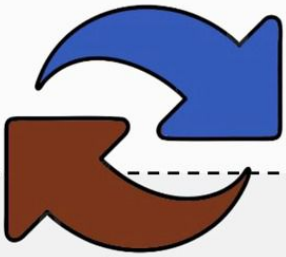
۱۰ چرا برخی افراد علیرغم دریافت واکسن، باز هم ممکن است مبتلا به بیماری شوند؟

پاسخ: واکسن ها ۱۰۰ درصد مصونیت نمی‌دهند، اما با وجود بروز نادر بیماری در افراد واکسینه شده، احتمال ابتلای شدید و حتی مرگ را در جمعیت بسیاری کاهش می‌دهند. از طرفی دیگر اثربخشی واکسن‌ها به عوامل فردی دیگر مانند سن، زمان تزریق، وضعیت ایمنی بدن و ... بستگی دارد.

۱۱ آیا تزریق همزمان چند واکسن خطرناک است؟

پاسخ : خیر. بدن روزانه با هزاران عامل خارجی مقابله می‌کند. مطالعات نشان داده‌اند تزریق همزمان واکسن‌ها که در مراکز بهداشتی درمانی ارائه می‌شود خطری سلامت دریافت‌کننده واکسن را تهدید نمی‌کند.

۱۲ آیا یک بار واکسن زدن کافی است یا باید تکرار شود؟

پاسخ: این امر بستگی به عامل بیماری‌زا و نوع واکسن دارد. در برخی موارد مانند بیماری سل، واکسن آن که واکسن ب ث ژ نام دارد فقط یک بار زده می‌شود ولی در برخی دیگر مثل بیماری فلج اطفال باید چند بار به فواصل زمانی مشخص شده واکسیناسیون تکرار شود تا با تحریک کامل سیستم ایمنی، مصونیت پایدار در بدن ایجاد شود.

۱۳ آیا رعایت زمانبندی بین واکسن‌ها ضرورت دارد؟

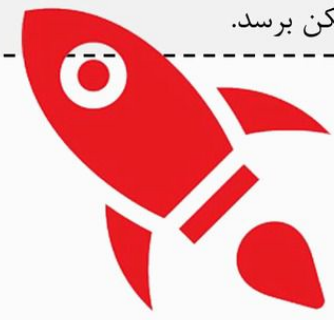
پاسخ: بله، در مورد واکسن‌هایی که ۲ یا چند بار زده می‌شوند تا تکمیل برنامه واکسیناسیون هنوز ایمنی کامل در فرد ایجاد نشده و خطر ابتلا وجود دارد. لذا خانواده‌ها باید دقت نمایند که حتما جدول زمانبندی واکسیناسیون فرزندشان را طبق توصیه کارکنان بهداشتی رعایت نمایند تا سلامت کودکشان فراهم گردد.

۱۴ آیا اگر واکسن بزنیم باز هم خطر ابتلا به بیماری وجود خواهد داشت؟

پاسخ: واکسن موثرترین راه پیشگیری از ابتلا به بیماری است ولی به‌دلیل تفاوت پاسخ سیستم ایمنی بدن هر فرد، واکسن‌ها ممکن است صددرصد مصونیت کامل ایجاد نکنند. هر چند افرادیکه واکسن بزنند معمولا دیگر مبتلا نمی‌شوند ولی اگر هم مبتلا شوند، فرم خفیف‌تر بیماری در آن‌ها ظاهر می‌شود.

۱۵ چگونه می‌توان اثر محافظتی واکسن علیه بیماری را بالا برد؟

پاسخ: رعایت جدول زمانبندی دریافت واکسن که توسط کارکنان بهداشتی اعلام می‌شود مهم‌ترین راه است ولی باید توجه داشت که اگر در همسایگی ما فردی باشد که واکسن نزده و علیه بیماری مورد نظر ایمن نشده باشد ممکن است مبتلا شود و ابتلای وی، کودک ما را هم در معرض خطر ابتلا قرار دهد لذا بایستی خانواده‌ها همدیگر را به تکمیل برنامه واکسیناسیون فرزندانشان تشویق نمایند تا با مصون شدن همه بچه‌ها، امکان انتقال بیماری به حداقل ممکن برسد.

۱۶

آیا در مراکز بهداشتی، شرایط نگهداری واکسن‌ها به گونه‌ای هست که از سلامت و ایمنی واکسن‌ها مطمئن باشیم؟

پاسخ: واکسن‌ها تحت شرایط خاص دمایی و تحت نظارت‌های دقیق و جدی نگهداری و تزریق می‌شوند و به‌طور مداوم ایمنی، کیفیت، شرایط دمایی و سلامت واکسن‌ها پایش و ارزیابی می‌شود. در نتیجه نگرانی نسبت به نگهداری ایمن واکسن‌ها وجود ندارد.

۱۷

آیا واکسیناسیون روی مقدار و کیفیت شیر زنان باردار تاثیر دارد؟

پاسخ: هیچ مدرکی مبنی بر کاهش تولید شیر پس از واکسیناسیون وجود ندارد. تحقیقات نشان داده‌اند که مواد خطرناکی از واکسن به شیر مادر منتقل نمی‌شود. در عوض، آنتی‌بادی‌های ضدویروس در شیر مادر یافت شده‌اند که ممکن است به محافظت از نوزاد کمک کنند.

۱۸

چه زمانی باید فرزندم را برای دریافت واکسن به مراکز بهداشتی ببرم؟

پاسخ: برنامه واکسیناسیون گروه‌های مختلف جمعیتی به‌طور مشخص در مراکز جامع سلامت، خانه‌های بهداشت یا پایگاه‌های سلامت موجود است. با مراجعه به این مراکز آخرین وضعیت واکسیناسیون خود و خانواده‌تان را بررسی کنید.

۱۹

آیا برای دریافت واکسن‌های جاری کودکان خود باید هزینه‌ای پرداخت کنیم؟

پاسخ: با هدف کنترل و پیشگیری از بیماری‌های واگیر، واکسن‌هایی که در مراکز جامع سلامت، خانه‌های بهداشت و پایگاه‌های سلامت ارائه می‌شود، علیرغم داشتن هزینه برای نظام سلامت، برای جمعیت عمومی به‌طور رایگان انجام می‌شود.

۱۶

آیا در مراکز بهداشتی، شرایط نگهداری واکسن‌ها به گونه‌ای هست که از سلامت و ایمنی واکسن‌ها مطمئن باشیم؟

پاسخ: واکسن‌ها تحت شرایط خاص دمایی و تحت نظارت‌های دقیق و جدی نگهداری و تزریق می‌شوند و به‌طور مداوم ایمنی، کیفیت، شرایط دمایی و سلامت واکسن‌ها پایش و ارزیابی می‌شود. در نتیجه نگرانی نسبت به نگهداری ایمن واکسن‌ها وجود ندارد.

۱۷

آیا واکسیناسیون روی مقدار و کیفیت شیر زنان باردار تاثیر دارد؟

پاسخ: هیچ مدرکی مبنی بر کاهش تولید شیر پس از واکسیناسیون وجود ندارد. تحقیقات نشان داده‌اند که مواد خطرناکی از واکسن به شیر مادر منتقل نمی‌شود. در عوض، آنتی‌بادی‌های ضدویروس در شیر مادر یافت شده‌اند که ممکن است به محافظت از نوزاد کمک کنند.

۱۸

چه زمانی باید فرزندم را برای دریافت واکسن به مراکز بهداشتی ببرم؟

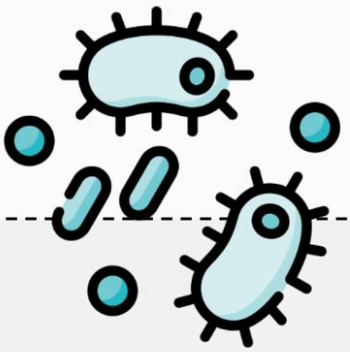
پاسخ: برنامه واکسیناسیون گروه‌های مختلف جمعیتی به‌طور مشخص در مراکز جامع سلامت، خانه‌های بهداشت یا پایگاه‌های سلامت موجود است. با مراجعه به این مراکز آخرین وضعیت واکسیناسیون خود و خانواده‌تان را بررسی کنید.

۱۹

آیا برای دریافت واکسن‌های جاری کودکان خود باید هزینه‌ای پرداخت کنیم؟

پاسخ: با هدف کنترل و پیشگیری از بیماری‌های واگیر، واکسن‌هایی که در مراکز جامع سلامت، خانه‌های بهداشت و پایگاه‌های سلامت ارائه می‌شود، علیرغم داشتن هزینه برای نظام سلامت، برای جمعیت عمومی به‌طور رایگان انجام می‌شود.

۲۰

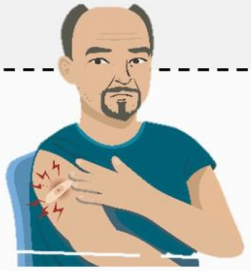
آیا کودکانی که واکسن‌های جاری را دریافت نکردند، در معرض ابتلا به بیماری‌های واگیر و خطرناکند؟

پاسخ: به دلیل عدم دریافت واکسن‌های دوران کودکی و نداشتن ایمنی کافی، کودکان واکسینه نشده، خطر ابتلا، بستری و مرگ‌ومیر ناشی از ابتلای بیماری‌های قابل پیشگیری با واکسن را دارند. در اولین فرصت این افراد برای تکمیل واکسیناسیون خود باید به مراکز جامع سلامت، خانه بهداشت یا پایگاه سلامت نزدیک محل سکونت خود مراجعه کنند.

۲۱

چقدر عوارض نادر پوستی، تب بالا، بیحالی و درد محل تزریق واکسن‌ها می‌تواند خطرناک باشد؟

پاسخ: قریب به اتفاق عوارض واکسن‌ها در کمتر از چند روز بدون آسیب به سلامت فرد برطرف می‌شود. چنانچه به علائم و عوارض بعد از تزریق واکسن شک کردید و یا این علائم ماندگار یا تشدید شد، به پزشک یا مراقب سلامت خود مراجعه کنید.

معاونت بهداشت
مرکز مدیریت بیماری های واگیر

جهت کسب اطلاعات بیش‌تر از بیماری‌های واگیر در ایران به لینک زیر مراجعه فرمایید:

https://icdc.behdasht.gov.ir